

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın T.C. Adalet Bakanı Sayın Yılmaz TUNÇ tarafından yazılı olarak yanıtlanması için gereğini arz ederim.

Özgür KARABAT
İstanbul Milletvekili

Türkiye’de muhalif siyasetçilere ve özellikle seçilmiş belediye başkanlarına açılan davalarda uygulanan uzun tutukluluk süreleri ciddi bir hukuk sorunu haline gelmiştir. Anayasa’nın 19. maddesi uyarınca tutukluluk, ancak zorunlu hallerde başvurulabilecek istisnai bir tedbirdir. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) ise Türkiye hakkında verdiği pek çok kararda, “makul süreyi aşan tutuklulukların fiilen bir ceza yerine geçtiğini” belirtmiş, bu uygulamanın insan hakları ihlali olduğunu hükme bağlamıştır.

Buna rağmen, CHP’li belediye başkanları ve muhalefet temsilcileri hakkında açılan davalarda, çoğu kez somut delil olmaksızın aylarca, hatta yıllarca süren tutukluluk halleri söz konusudur. Bu durum yalnızca ilgili kişilerin özgürlüklerini ihlal etmemekte; onların temsil ettiği yurttaşların demokratik tercihlerini de yok saymaktadır. Belediye başkanlarının görevden uzaklaştırılması ve uzun tutukluluk süreci, yerel yönetimlerin işleyişini felce uğratmakta, kamu hizmetlerinin aksamasına ve yurttaşların mağduriyetine neden olmaktadır.

Ayrıca, bu davaların çoğunda yargılama sürecinin hızlandırılmadığı, delillerin toplanmasının geciktirildiği ve tahliye taleplerinin sistematik biçimde reddedildiği görülmektedir. Yargının siyasallaştığı, iktidarın muhalefeti baskılamak için yargıyı araçsallaştırdığı yönündeki kamuoyu algısı bu nedenle giderek güçlenmektedir.

Adalet Bakanlığı’nın, uzun tutuklulukların önlenmesine yönelik etkin tedbirler alması, davaların hızlandırılması için adım atması ve özellikle siyasi içerikli davalarda “ceza öncesi infaz” görüntüsü veren uygulamalara son vermesi gerekmektedir. Bu hem hukuk devletinin gereği hem de toplumun adalet duygusunun korunması açısından zorunludur.

Buna göre;

1. Tutuklu yargılanan belediye başkanlarının dosyalarında, ilk tutuklama kararlarının dayandığı delillerin hukuka uygunluk denetimi yapılmış mıdır? Bu denetim hangi merci tarafından ve hangi usule göre gerçekleştirilmektedir?
2. Uzun tutukluluk uygulamalarının önlenmesi amacıyla, Bakanlığınız bünyesinde özel bir izleme ve raporlama sistemi kurulmuş mudur? Kurulduysa bu sistemin son beş yıldaki verileri nedir?
3. Türkiye’de siyasetçiler ve belediye başkanlarına ilişkin davalarda, mahkûmiyet oranları ile beraat oranlarının kıyaslaması nedir? Bu oranların diğer adli davalardan farklılaşmasının sebepleri nelerdir?
4. Türkiye genelinde son beş yılda AİHM tarafından “makul süreyi aşan tutukluluk” nedeniyle Türkiye aleyhine verilen karar sayısı kaçtır?
5. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi’nin Türkiye aleyhine verdiği “makul süre” ihlali kararlarının kaç doğrudan siyasi davalar ile ilgilidir? Bakanlığınız bu kararların gereğini yerine getirmek için hangi somut adımları atmıştır?
6. Tutuklu belediye başkanlarının dosyalarında delillerin toplanmasının gecikmesinin sebebi nedir? Bu gecikmelerin yargı bağımsızlığı ve tarafsızlığı açısından yarattığı riskleri azaltmak için hangi yapısal reformlar düşünülmektedir?
7. Uzun tutuklulukları önlemek için Bakanlığınız hangi yasal ve idari düzenlemeleri planlamaktadır?
8. Tutuklu yargılanan belediye başkanlarının dosyalarında delillerin toplanma süresi neden bu kadar uzun sürmektedir?